

SYSTEMY CRM

Definicje CRM

- ▶ **CRM** jako przyjęta strategia działania koncentruje się na wspieraniu czynności marketingowych, procesu sprzedaży oraz wszelkich działań związanych z obsługą klienta poprzez skierowanie uwagi wyłącznie na potrzeby konsumenta, ze szczególnym uwzględnieniem wykształconych kulturowo wzorców zachowań.
- ▶ **CRM** należy do tych strategii pro-konsumenckich, które koncentrując się na czynnościach funkcjonalnych, wymagają usprawnienia procesów pracy za pomocą nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

Definicje CRM

- ▶ **CRM** to zestawienie strategii działania, metodologii procesów pracy oraz technologii interakcyjnych celem uzyskania i utrzymania wysokiego poziomu lojalności konsumentów.
- ▶ **CRM** rozszerza definicję i koncepcję sprzedaży ze świadomego aktu działania na ciągły proces, obejmujący swoim zasięgiem wszystkich pracowników danego przedsiębiorstwa. Celem CRM jest zarówno zbudowanie lojalności, jak i zdefiniowanie „wartości” każdego klienta za pomocą ciągłego pozyskiwania i odpowiedniego wykorzystania dostępnych informacji.

11.01.2018

3

Definicje CRM

- ▶ **CRM** ma na celu bieżące doskonalenie i implementację takich strategii działania, które, wspierane nowoczesnymi rozwiązaniami technologicznymi, zmniejszają rozbieżność między obecnymi i przyszłymi działaniami organizacji w zakresie pozyskiwania i utrzymywania klientów.
- ▶ **CRM** rozumiany jest jako proces pogłębiania zdobytej wiedzy (nie danych) o konsumencie a następnie wykorzystanie jej do doskonalenia strategii działania oraz jak najlepszego zaspokajania indywidualnych potrzeb konsumenta.

11.01.2018

4

Definicje CRM

- **CRM** jest to nowoczesne podejście lub model zarządzania, którego wyznacznikiem działania jest jak najlepsze sprostanie potrzebom konsumenta. Celem strategii CRM jest wykształcenie takich wewnętrznych i zewnętrznych relacji z konsumentem, które w bezpośredni sposób wpływają na zwiększenie zysku i produktywności firmy. Pożądane relacje z klientem powstają w wyniku wykorzystania rozwiązań technologicznych, metod planowania strategicznego, technik marketingowych oraz wszelkich narzędzi doskonalenia organizacyjnego.

11.01.2018

5

Definicje CRM

- **CRM** dotyczy wszystkich tych aspektów zarządzania, które mają na celu zaspokojenie potrzeb klientów. W tym wypadku największy nacisk położony jest na wykorzystanie i udoskonalenie cyklu życia konsumenta. Głównym zadaniem CRM jest więc bezpośrednio bieżące kreowanie lojalności klientów poprzez efektywne zaspokajanie ich indywidualnych potrzeb, zaś pośrednio pozyskiwanie coraz to nowych konsumentów.
- **CRM** stanowi nowe podejście w dziedzinie zarządzania, które integrując działania w zakresie sprzedaży, realizacji zamówień oraz oferowania usług koordynuje i jednoczy wszystkie składowe procesy interakcji z konsumentem.

11.01.2018

6

Definicje CRM

- **CRM** może być również rozumiany jako pojęcie w informatyce, obejmujące swym zasięgiem metody, oprogramowanie i zwykłe możliwości Internetu umożliwiające przedsiębiorstwu w sposób uporządkowany wykształcić określone relacje z konsumentem. Przykładowo, przedsiębiorstwo, dysponując szczegółową bazą danych swoich klientów, za pomocą CRM pobudza wszystkich pracowników do jak najlepszego zaspokojenia potrzeb konsumenta, wykorzystując dane o jego preferencjach, wymaganiach odnośnie obsługi czy też indywidualnych zachowań.

11.01.2018

7

CRM to koncepcja zarządzania przedsiębiorstwem, oparta na doskonałej znajomości klientów oraz dostosowaniu działań organizacji i produktów do ich potrzeb.

11.01.2018

8

Ocena zarządzania firmą z punktu widzenia orientacji na klienta

- ▶ Pro-rynkowa orientacja firmy w wymiarze organizacyjnym:
  - działania wewnętrzne jako procesy,
  - sfera kontaktów z otoczeniem.
- ▶ System informacyjny o orientacji pro-rynkowej /przepływ informacji/.
- ▶ System planowania o orientacji pro-rynkowej /monitorowanie zmian w otoczeniu/.

11.01.2018

9

Ocena zarządzania firmą z punktu widzenia orientacji na klienta

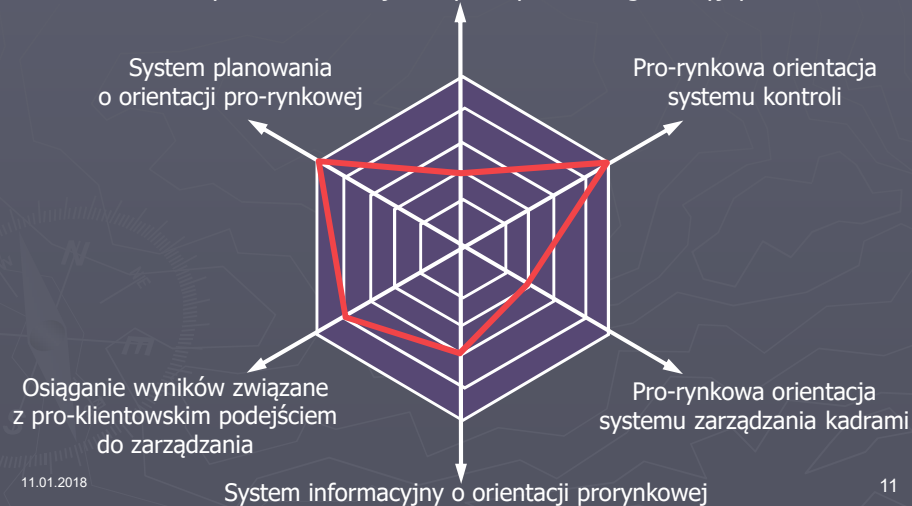
- ▶ Pro-rynkowa orientacja systemu kontroli.
- ▶ Pro-rynkowa orientacja systemu zarządzania kadrami:
  - rekrutacja,
  - szkolenia,
  - rozwój zawodowy.

11.01.2018

10

Ocena zarządzania firmą z punktu widzenia orientacji na klienta

Pro-rynkowa orientacja firmy w wymiarze organizacyjnym

Hurtownia danych podstawa podstaw

- ▶ Główne zadania to przeglądanie dużych zbiorów, łączenie wielu tablic, sortowanie oraz agregacja.
- ▶ Umożliwia raportowanie *ad-hoc* tj. otrzymywanie raportów, które nie były planowane.
- ▶ Otwarta na zmiany w otoczeniu instytucji.

11.01.2018

12

Hurtownia danych

11.01.2018

13

Hurtownie danych

11.01.2018

14

Hurtownie danych

► Efektywność

Zwrot z inwestycji w HD za okres 3 lat

- 90% organizacji > 40 %,
- 50% organizacji > 160%,
- 25% organizacji > 600%.

Średni czas zwrotu inwestycji 1,67 roku

32% w ciągu 5 lat miało ROI<100%

11.01.2018

15

Wdrożenie CRM

- Czy Twoja firma potrzebuje CRM?
- Czy wdrożenie będzie opłacalne dla Twojej firmy?
- Czy firma jest gotowa na wprowadzenie CRM?
- Co trzeba wziąć pod uwagę przed rozpoczęciem wdrożenia?
- Analiza procesów wewnętrznych

11.01.2018

16

Integracja aplikacji

- ▶ Front office
- ▶ Back office
- ▶ Organizacje integrują w ramach CRM od 20 do 50000 aplikacji
- ▶ Koszty integracji większe niż koszty oprogramowania
- ▶ Wieloletnie plany inwestycyjne
- ▶ Połączenie kanałów komunikacji w jeden system

11.01.2018

17

Czy warto kupować u małych dostawców

- ▶ Zagrożenie – możliwość upadku firmy.
- ▶ Zagrożenie – rozwój przedsiębiorstwa.
- ▶ Większa innowacyjność.
- ▶ Niska cena.
- ▶ Dostosowanie do potrzeb zamawiającego.
- ▶ Personalizacja systemu – wada czy zaleta?

11.01.2018

18

Personalizacja CRM

- ▶ Dostosowanie do indywidualnych potrzeb klienta.
- ▶ Wzrost kosztów (nawet pięciokrotny)
- ▶ Dłuższy czas wdrożenia.
- ▶ Większe koszty upgrade'u

11.01.2018

19

Wzorcowy CRM – Stave Puzzles

- ▶ 1,8 miliona \$ zainwestowanych w CRM
- ▶ Cena puzzli 95\$-4000\$ za komplet
- ▶ 19% budżetu na strategię utrzymania klienta
- ▶ 100 najlepszych klientów stale obserwowanych
- ▶ Dane o życiu klientów (urodziny, rocznice), relacje między klientami
- ▶ Informacje o wizytach klientów i rozmowach telefonicznych
- ▶ 400 000 sztuk materiałów promocyjnych na rok

11.01.2018

20

Wzorcowy CRM – Stave Puzzles

- ▶ Obserwacja źródeł klientów i śledzenie przez 10 lat
- ▶ System ratingowy klientów – otrzymują więcej ofert – wskaźnik utrzymania 33%
- ▶ Klient z VIP10 – 2300\$/rocznie, górne 10% kupuje co miesiąc
- ▶ Personalizacja mailingu (np. przypomnienie o istotnych okazjach kiedy kupowali puzzle) – 25% wskaźnik odpowiedzi

11.01.2018

21

Wzorcowy CRM – Stave Puzzles

- ▶ Ośrodek Vermont's Twin Farm – możliwość odwiedzenia fabryki (na 665 gości, 369 stało się klientami firmy)
- ▶ 95% klientów otrzymuje ręcznie pisane listy w ciągu tygodnia od zakupu
- ▶ Bill i Melinda Gates, Barbara Bush, Tom Peters

11.01.2018

22

Doktryna Jakości

Katedra podstaw informatyki i
zarządzania

1

Dobra praca to lekka praca

- Produktywność pracowników
- Koła jakości
- Nie oczekuj perfekcji lecz postępu
- Co z kaizen?
- Zarządzanie bez nagród i kar

2

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Współpraca zamiast współzawodnictwa

- Przedszkole, szkoła, praca...
- Sieci sprzedaży – premia za wynik
  - Pogorszenie współpracy
  - Strata dla klienta
  - Tylko jeden wygrany
- Nie ma gorszych i lepszych

3

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Myślenie systemowe

- Intuicja prowadzi do zguby (casus pływaka)
- Pętla wzrostu i hamowania
- Eliminacja symptomów zamiast przyczyn
- Dyskusje

85 % problemów z jakością wynika z błędów w systemie, 15 % z błędów pracowników

4

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Księgi procedur

- Instrukcje
- Podręczniki
- Procedury
- Regulaminy
- Zakresy obowiązków
- Wzorce dokumentów

5

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Zasady Deminga

1. *Buduj stałe dążenie do doskonalenia produktów i usług by stać się konkurencyjnym, nie dać się wyprzeć z rynku i tworzyć miejsca pracy.*
2. *Przyjmij filozofię nowej ery w gospodarce. Zachodnie kierownictwa firm muszą obudzić się by podjąć wyzwanie, muszą nauczyć się nowych obowiązków i przejąć przywództwo w dążeniu do zmian.*

6

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Zasady Deminga c.d.

3. *Porzuć kontrolę dla zapewnienia jakości. Eliminuj masową kontrolę jakości na rzecz tworzenia jakości wraz z produktem.*
4. *Porzuć praktykę wybierania dostawców według najniższej ceny. W zamian za to minimalizuj koszt całkowity. Dla każdego z zakupywanych produktów zwiąż się z jednym tylko dostawcą. Dokonaj tego przez budowanie długoterminowych relacji lojalności i zaufania.*

7

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Zasady Deminga c.d.

5. *Stale doskonal system produkcji i usług, aby podnieść jakość i wydajność i w ten sposób trwale obniżyć koszty.*
6. *Wprowadź instytucjonalną zasadę szkolenia pracowników.*
7. *Buduj przywództwo. Celem nadzoru powinna być pomoc ludziom i maszynom w lepszym wykonywaniu przez nich pracy. Należy zrewidować dotychczasowe metody nadzoru zarówno kierownictw jak i pracowników pierwszej linii.*

8

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Zasada Deminga c.d.

8. *Usuń strach, aby każdy mógł efektywnie wykonywać swoją pracę dla firmy.*
9. *Usuń bariery pomiędzy wydziałami. Ludzie z laboratoriów, biur projektowych, działu sprzedaży i produkcji powinni pracować jak jedna drużyna, tak by potrafili przewidywać problemy jakie można napotkać zarówno w fazie wytwarzania jak i przy użytkowaniu produktu lub usługi.*

9

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Zasady Deminga c.d.

10. *Porzuć slogany, upomnienia i cele typu „zero defektów” lub „nowy poziom wydajności”.
Takie zaklęcia budują jedynie sprzeciw,
ponieważ istota niskiej wydajności i niskiej
jakości pracy leży po stronie systemu, a więc
poza zasięgiem pracowników.*
11. *Eliminuj normy produktywności na poziomie
produkcji. Zastąp je przywództwem.*

10

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Zasady Deminga c.d.

- 12.Usuń bariery, które pozbawiają szeregowego pracownika jego prawa do odczuwania dumy z wykonywanej pracy. Odpowiedzialność przełożonego powinna dotyczyć jakości, a nie gołych liczb.*
- 13.Stwórz solidny program edukacji i samodoskonalenia.*

11

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Zasady Deminga c.d.

- 14.Zaangażuj wszystkich w program transformacji firmy. Transformacja to zajęcie dla wszystkich.*

12

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Śmiertelne choroby

- Brak wytrwałości w konsekwentnym dążeniu do celu – stosuj SMART
  - **Specific** — konkretne; wykonująca je osoba powinna dokładnie wiedzieć, co ma zrobić,
  - **Measurable** — mierzalne; należy określić jasne kryteria pozwalające osądzić, czy zadanie zostało wykonane,
  - **Achievable** — osiągalne; należy unikać zadań, których osiągnięcie nie jest możliwe,
  - **Results-oriented** — realizujące zadania taktyczne firmy,
  - **Time-bound** — ograniczone w czasie, tzn. musi mieć określony termin zakończenia.

13

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Śmiertelne choroby

- Nacisk na zyski w krótkim okresie
  - Brak długofalowej strategii
  - Zysk w krótkim terminie i straty w długim
  - Kreatywna księgowość

14

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Śmiertelne choroba

- Przeglądy kadrowe, wynagrodzenie zależne od wydajności
  - Zamiana oceny na rozmowę
  - Sprzężenie zwrotne
$$W = P + S + P \cdot S$$

W-wydajność pracownika na stanowisku; P-wydajność indywidualna, S-wydajność systemu.

15

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Śmiertelne choroby

- Mobilność członków kierownictwa – syndrom białego rycerza
  - wyszukaj obszar, na którym panuje bałagan
  - wkrocz jako zbawca
  - wprowadź wiele zmian, zrób dużo ruchu (zakłócanie)
  - wykaż się wynikami (zyski krótkookresowe)
  - uzyskaj nagrody
  - zniknij zanim ujawnią się długofalowe problemy

16

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Śmiertelne choroby

- Zarządzanie firmą jedynie na podstawie widocznych liczb
  - dotyczą jedynie historii, a nie przyszłości,
  - opisują jedynie skutki, a nie przyczyny,
  - opisują zdarzenia, a nie procesy.

17

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Liczby nieznane

1. Utrata przychodów i zysków spowodowana niezadowoleniem klienta, wadami w produktach i usługach.
2. Utrata przychodów i zysków spowodowana złą pracą firmy i jej jednostek.
3. Koszty działalności spowodowane złymi procedurami.
4. Koszty produkcji spowodowane marnotrawstwem surowców.
5. Koszty przestojów lub jałowej pracy spowodowane złą organizacją pracy i tym, że pracownicy swojej pracy nie lubią.
6. Koszty absencji spowodowanej brakiem lojalności pracowników wobec firmy.
7. Wpływ na przychody i zyski efektu synergii wynikającego z dobrej pracy zespołowej.
8. O ile można by podnieść przychody i zyski firmy likwidując bariery organizacyjne na jakie pracownicy napotykają w swojej pracy.
9. O ile można by podnieść przychody i zyski firmy poprawiając relacje międzyludzkie, w tym relacje pomiędzy przełożonymi i podopiecznymi.

18

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

Śmiertelne choroby

- Twarda kultura zarządzania-Dżyngis-Chan

Koszt	Dżyngis - Chan	Zaufanie
koszty operacyjnego zapewniania jakości (kontrola i odrzucanie braków)	4% – 6%	1% – 2%
koszty nieuzasadnionych nieobecności prac. produkcyjnych	4% – 6%	1,5% – 2%
przestoje awaryjne + niewykorzystany czas maszyn	13% – 15,6%	2,6% – 5,2%
koszty nieporozumień pomiędzy administracją a produkcją	2% – 3%	0,5% – 1%
Razem	23% – 30,6%	5,6% – 10,2%

Katedra podstaw
informatyki i
zarządzania

19

Silni i słabi

SŁABI

dzieci
uczniowie
żołnierze
pracownicy
itp.

BRAK
POZYCJI I SIŁY

NAUKA
POŚLUSZEŃSTWA

relacja

rozkazy
polecenia

nagrody
kary

pochwały
nagany

pytania o pozwolenie

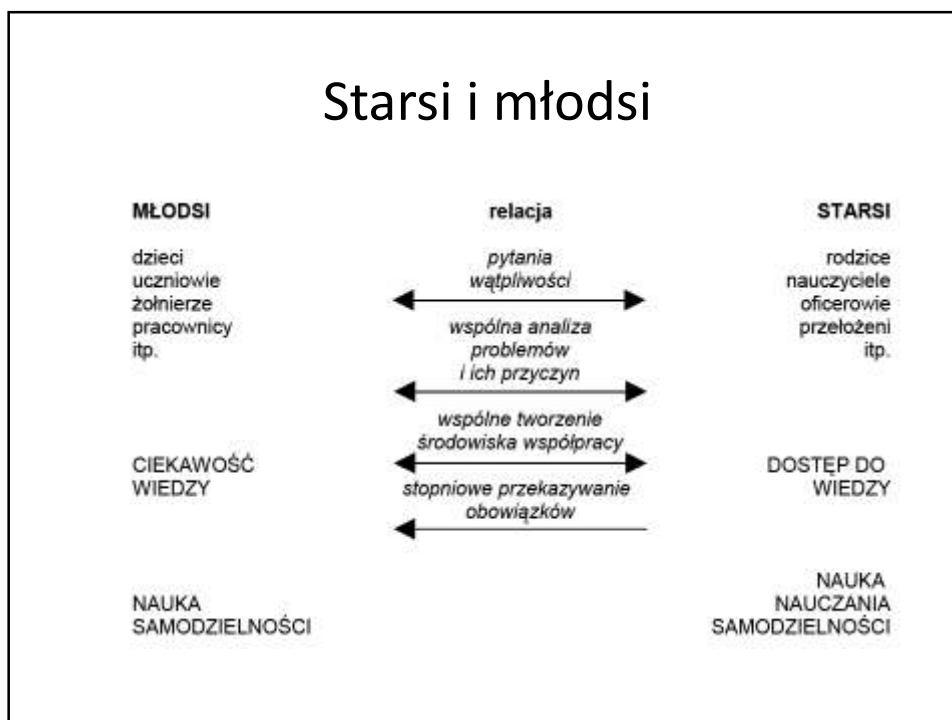
SILNI

rodzice
nauczyciele
oficerowie
przełożeni
itp.

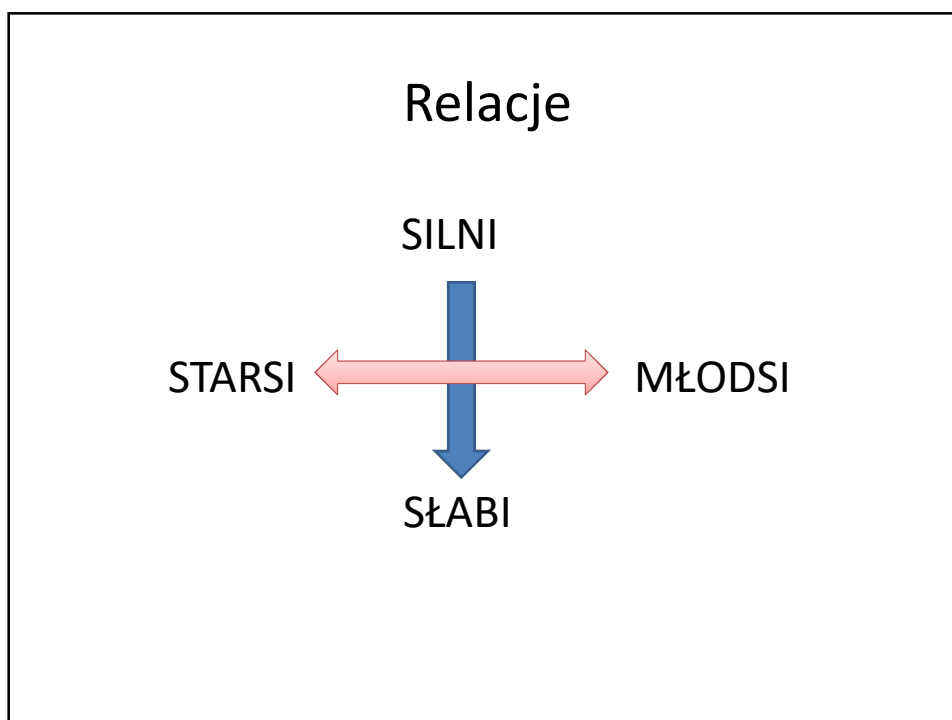
POZYCJA I SIŁA

NAUKA
WYMUSZANIA
POŚLUSZEŃSTWA

Starsi i młodszy

Relacje

Motywowanie

1. **motywacja własna (wewnętrzna):** zrobię coś, bo to zaspakaja moją potrzebę robienia właśnie tego,
2. **motywacja zewnętrzna:** zrobię coś, bo w zamian otrzymam nagrodę lub — gdy tego nie zrobię — spotka mnie kara.

Motywowanie

Z MOTYWACJI WŁASNEJ

- seks
- poznawanie prawdy o świecie
- sport rekreacyjny
- ciekawa praca

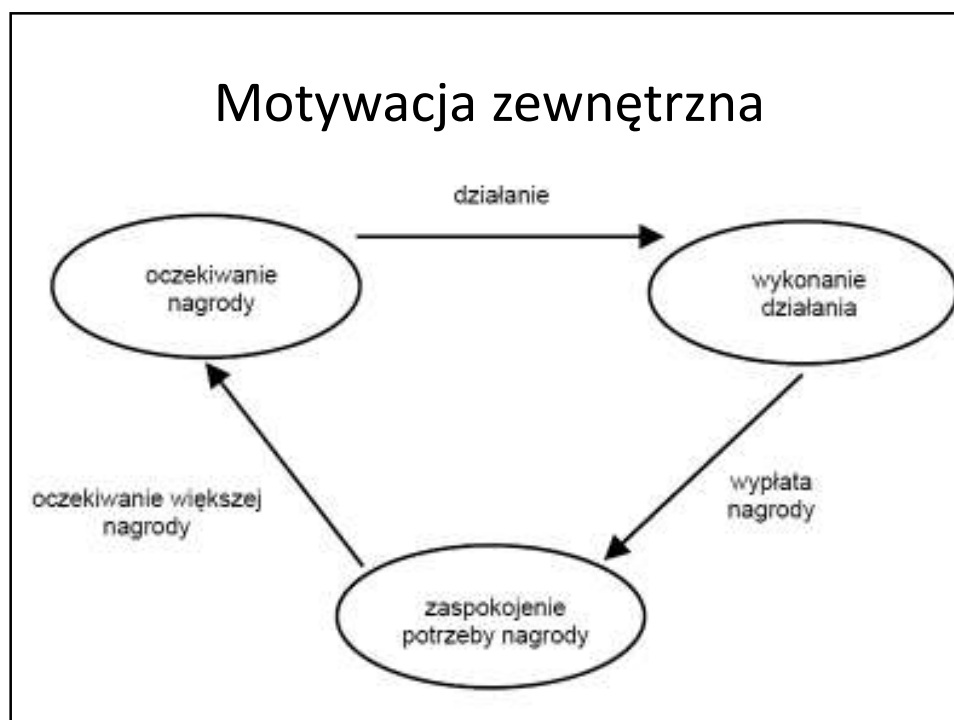
Z MOTYWACJI ZEWNĘTRZNEJ

- prostytutka
- nauka dla stopnia
- sport zawodowy
- praca jedynie dla wynagrodzenia

Motywacja wewnętrzna

Motywacja zewnętrzna

Nagrody i kary

- ✓ **Nagroda** jest to miłe wydarzenie z góry zapowiadane przez nagradzającego w celu zmiany zachowania lub postawy nagradzanego.
- ✓ **Kara** jest to niemiłe wydarzenie z góry zapowiadane przez karzącego w celu zmiany zachowania lub postawy karanego.

Nagrody i kary

1. Nagrody i kary niszczą stosunki międzyludzkie:

- są postrzegane jako ograniczające autonomię mechanizmy nadzoru,
- podkreślają niepartnerski stosunek między stronami,
- niszczą współpracę,
- towarzyszy im poczucie, że otrzymanie nagrody zależy głównie od przyczyn pozamerytorycznych: łaska pańska na pstrym koniu jeździ (praca dla wskaźników, trzeba się przypodobać, itp.),
- słabi nie proszą silnych o radę i pomoc,
- wyrabiają posłuszeństwo, a nie samodzielność,
- wyrabiają lizusostwo.

Nagrody i kary

2. Nagrody i kary prowadzą do ignorowania przyczyn:

- są traktowane jako uniwersalne sposoby rozwiązywania problemów uwalniające silnego od wnikania w przyczyny tych ostatnich,
- eliminują konieczność racjonalnego działania ze strony silnego.

3. Nagrody i kary zniechęcają do podejmowania wysiłku i ryzyka:

- ci, którzy uważają, że nie mają szans na nagrodę, całkowicie rezygnują z wysiłku,
- popełnienie błędu może zagrozić otrzymaniu nagrody,
- pracując dla nagrody ograniczamy nasze działanie wyłącznie do tego, co może mieć wpływ na nagrodę.

4. Nagrody i kary niszczą bezpośrednią motywację:

- celem ostatecznym staje się nagroda, a nie sukces w realizacji zadania; nagrody motywują jedynie do starania się o nagrodę,
- sugerują, że zadanie nie jest warte wykonania z własnej woli.

Nagrody i kary

*Przy pomocy kar i nagród można prawie
każdego zmusić do prawie wszystkiego,
za wyjątkiem najważniejszego
– by polubił swoją pracę*

Nagrody i kary

W sobotnio-niedzielnym wydaniu dziennika „Rzeczpospolita” z datą 17/18 lutego 2007 znajdujemy następującą informację *Madryt wziął się za szkoły: ... za korzystanie z telefonu komórkowego w klasie grozi dodatkowa porcja lekcji do odrobienia po zajęciach*

Pochwały i uznanie

*Panie Kaziu, widzę że się pan rozwija.
Oceniam pana coraz lepiej. Pracuje pan rzetelnie, przychodzi do pracy punktualnie, podoba mi się też pana postawa wobec kolegów i koleżanek.
Mówiłem im już, że powinni brać z pana przykład.*

Pochwały i uznanie

Panie Kazimierzu, bardzo podobał mi się pana raport (konkret). Szczególnie wnioski końcowe, które Pan w nim sformułował (uszczegółowienie konkretności). Musiał pan włożyć w niego masę pracy i to teraz, gdy miał pan tyle dodatkowych obowiązków.

Cieszę się również, że tak dobrze układają się pana stosunki w nowym zespole. Wiem, że to nie było łatwe.

Pochwały i uznanie

Pochwała	Wyrazy uznania
- oceniany jest człowiek; nie lubimy być oceniani, nawet ocena pozytywna jest przede wszystkim oceną - oceniający stawia się wyraźnie ponad ocenianym; pochwała płynie z góry na dół	- oceniana jest praca człowieka i inne jego osiągnięcia; zawsze lubimy posłyszeć, że robimy coś dobrze - ocena odnosi się do konkretności, co buduje przekonanie, że nie jest zdawkowa, - wyrażający uznanie nie stawia się ponad odbiorcą uznania; wyrazy uznania mają charakter partnerski

Pochwały i uznanie

*Pochwała jest bardziej potrzebna
chwalącemu niż chwalonemu.*

Wynagrodzenie niezależne od jakości i wydajności pracy

- Problemy z jakością to max 15% winy pracownika
- „Walnięcie po premii” nie usuwa przyczyny
- Różnicowanie pensji – niższa płaca za gorszą pracę to przyzwolenie na gorszą pracę
- Manewry wskaźnikami – ocena według 2 lub 3, spadek na pozostałych

Wynagrodzenie niezależne od jakości i wydajności pracy

- Ustawienie wskaźnika = manewry pracownika z systemem
- Prawo Pareto – 20% pracowników zgarnia 80% pensji
- Dźwignia premiowa – miecz obosieczny

Wynagrodzenie niezależne od jakości i wydajności pracy

Według E. Deminga premie za wydajność są najsilniejszym hamulcem jakości i wydajności w zachodnim świecie bowiem:

- zachęcają do stawiania celów krótkoterminowych,
- zniechęcają do stawiania celów długoterminowych,
- budują lęk (przed pozbawieniem premii),
- tworzą rywalizację, a więc niszczą współpracę,
- niszczą związki kolega-kolega; dlaczego mam mu pomóc skoro jesteśmy oceniani i porównywani pod względem jakości pracy,
- przy agresywnych systemach premiowania pozostawiają część osób zgorzkniałymi i rozczarowanymi z poczuciem, że nie zostali sprawiedliwie ocenieni; działa tu prawo Pareto.

Wynagrodzenie niezależne od jakości i wydajności pracy

- przy nieagresywnych systemach premiowania — wszystkim mniej więcej po równo lub proporcjonalnie — nie mają żadnej siły oddziaływania,
- niszczą związki podopieczny-przełożony; skoro on mnie ocenia nie będę go pytał o radę i prosił o pomoc, bo to może pogorszyć jego opinię o mnie,
- odwracają uwagę przełożonego od jego właściwych obowiązków wobec podopiecznych takich jak organizacja warsztatu pracy, pomoc, nauczanie, wspólna analiza problemu,
- zniechęcają do podejmowania ryzyka — ludzie robią jedynie to, co jest konieczne,
- aby otrzymać premię; wybierają najłatwiejszą drogę jej osiągnięcia.

Piramida Masłowa

Piramida Masłowa

Potrzeby	Sposób zaspokojenia
Biologiczne	wynagrodzenie, napoje, temperatura miejsca pracy itp.
Bezpieczeństwo	bezpieczne maszyny, właściwe oświetlenie, ergonomiczne stanowiska pracy, regulaminy i procedury dbałość o trwanie firmy na rynku, jasne i znane procedury oceny pracy pracownika, regularne komunikowanie pracownikowi tych ocen, okresowe rozmowy przełożony-podopieczny
Przynależność do zespołu	tworzenie atmosfery współpracy m.in. przez eliminowanie wszelkiego współzawodnictwa, unikanie rankingów, kar i nagród, organizowanie szkoleń w zakresie asertywnej komunikacji pomiędzy ludźmi
Uznanie zespołu	przydzielanie podopiecznym takich zadań, do jakich są najlepiej przygotowani, organizowanie szkoleń zawodowych
Samorealizacja	ułatwienie podopiecznym dostępu do nauki, np. przez udział firmy w kosztach tej nauki, organizowanie kół zainteresowań, a także akcji społecznych z udziałem pracowników.

Co to jest optymalizacja?

Wszystko jest/powinno być optymalne?

A cóż to znaczy?

Optymalny = Najlepszy

Najbardziej optymalny = Najbardziej najlepszy?

Najoptimalniejszy = Najnajlepszy czy najlepszejszy?

29

Optymalizacja na studiach

Jak dobrać sobie program studiowania aby spełniając wymagania narzucone przez władze uczelni , oraz w zgodzie z własnymi potrzebami, minimalizować swoje nakłady potrzebne do uzyskania dyplomu.

30

Optymalizacja na studiach

W czym zmierzyć nakłady pracy?

Co to są ograniczenia narzucone przez uczelnię?

Czym są własne potrzeby?

Jakimi miarami się posługiwać?

Jak wyszukać najlepsze rozwiązanie?

No i czy warto to optymalizować?

31

Optymalizacja na studiach

Ograniczenia Uczelni:

36 ECTS w roku/18 ECTS w semestrze

Kolejność realizacji przedmiotów

Obowiązkowa obecność na zajęciach dla I roku

Własna potrzeba:

Imprezy w soboty, nurkowanie w środy itp.

32

Optymalizacja na studiach

Miary systemu:

Punkty ECTS za przedmioty

Trudność przedmiotów

Miara: Liczba godzin na naukę

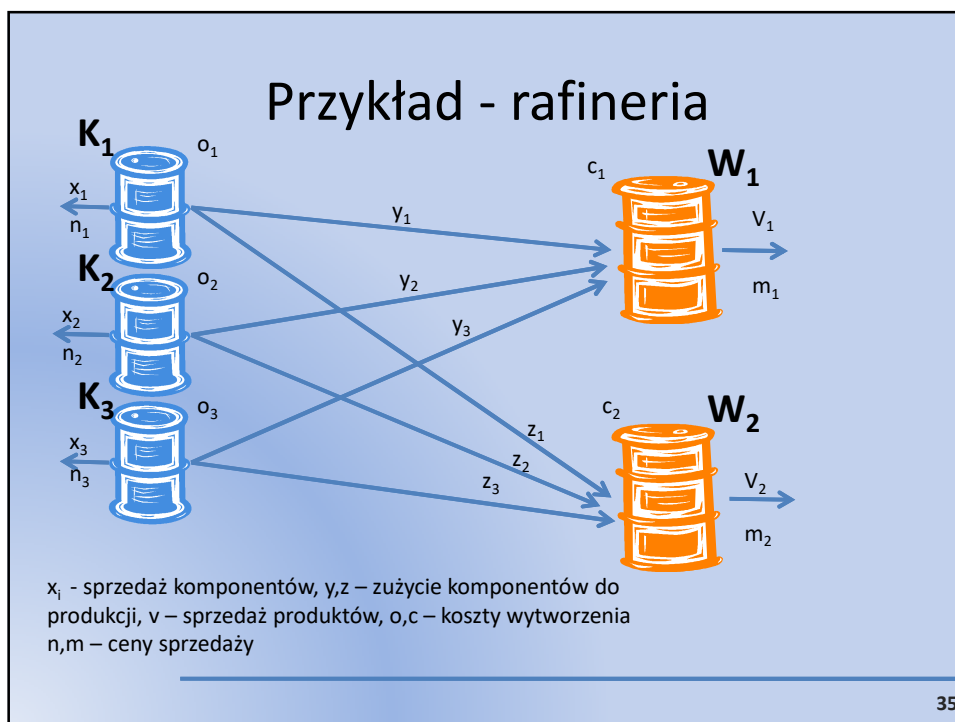
Podejście wykładowców

33

Optymalizacja na studiach

34

Przykład rafineria

Sprzedaż

$$P_K = \sum_{i=1}^3 x_i \cdot n_i \quad P_W = \sum_{j=1}^2 v_j \cdot m_j$$

Koszt

$$K_K = \sum_{i=1}^3 x_i \cdot o_i \quad K_W = \sum_{j=1}^2 v_j \cdot c_j$$

Zysk

$$Z = \sum_{i=1}^3 x_i \cdot n_i + \sum_{j=1}^2 v_j \cdot m_j - \sum_{i=1}^3 x_i \cdot o_i - \sum_{j=1}^2 v_j \cdot c_j$$

36

Przykład rafineria

Proporcje komponentów w wyrobach

$$v_1 = y_1 + 2 \cdot y_2 + 4 \cdot y_3$$

$$v_1 = 2 \cdot z_1 + 2 \cdot z_2 + z_3$$

Minimalna i maksymalna produkcja komponentów i wyrobów

$$x_{i_D} \leq x_i + z_i + y_i \leq x_{i_G}, \quad i = 1, 2, 3$$

$$v_{j_D} \leq v_j \leq x_{j_G}, \quad j = 1, 2$$

37

Definicje - kryterium

- Kryterium jest to funkcja n zmiennych decyzyjnych. Poszukiwany jest taki punkt w przestrzeni n wymiarowej aby wartość kryterium była ekstremalna.
- Najczęściej poszukuje się minimum w funkcji celu $\min f(x)$. W przypadku maksymalizacji stosuje się zapis $\max f(x) = -\min [-f(x)]$ lub $\max f(x) = \min 1/f(x)$

38

Definicje – ograniczenia

- Ograniczenia równościowe

$$g(x) = p$$

- Ograniczenia nierównościowe

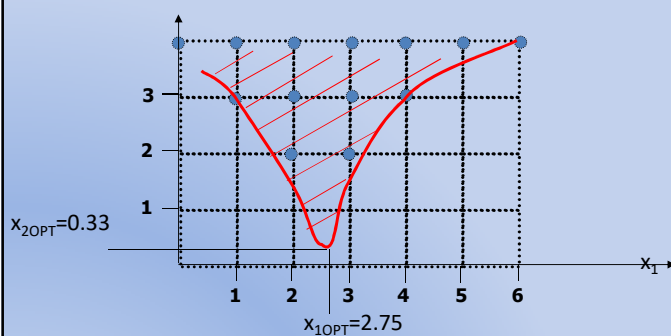
$$g(x) > p$$

- Ograniczenia kostkowe

$$x_d \leq x \leq x_g$$

39

Optymalizacja dyskretna

40

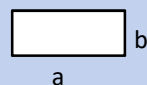
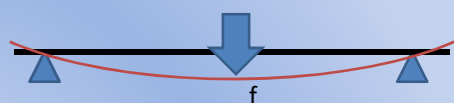
Optymalizacja wielokryterialna

Samochód jak najszybszy i jak najoszczędniejszy

Zmienne decyzyjne – pojemność silnika, paliwo,

Szybkość $\uparrow$ to pojemność $\uparrow$

Ekonomia $\downarrow$ to pojemność $\downarrow$

Masa $\downarrow$ to $a \downarrow$ i $b \downarrow$

$f \downarrow$ to $a \uparrow$ i $b \uparrow$

41

Optymalizacja wielokryterialna

Co z jednostkami?

Belka długości 2 metrów i wymiarach $a=0,1\text{m}$

$b=0,05\text{m}$ waży około 78 kg dla obciążenia

100kg ugięcie wynosi 0,00075 m

Suma kryteriów to 78,00075

42

Optymalizacja wielokryterialna

Zakres zmian a (0,09 do 0,11) b (0,045 do 0,055)

Dla wartości maksymalnych

Masa 94,3 kg

Ugięcie 0,00054 m

Suma kryteriów 94,30054

Dla minimalnych

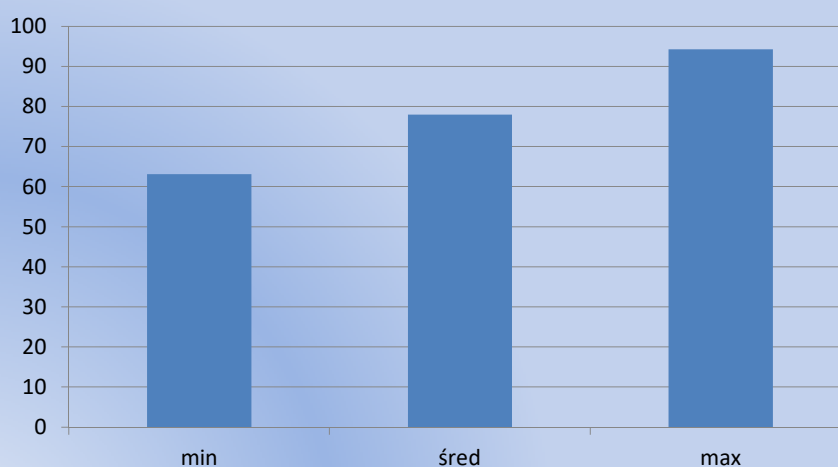
Masa 63,18

Ugięcie 0,00136

Suma kryteriów 63,18136

43

Optymalizacja wielokryterialna

44

Optymalizacja wielokryterialna

Normalizacja

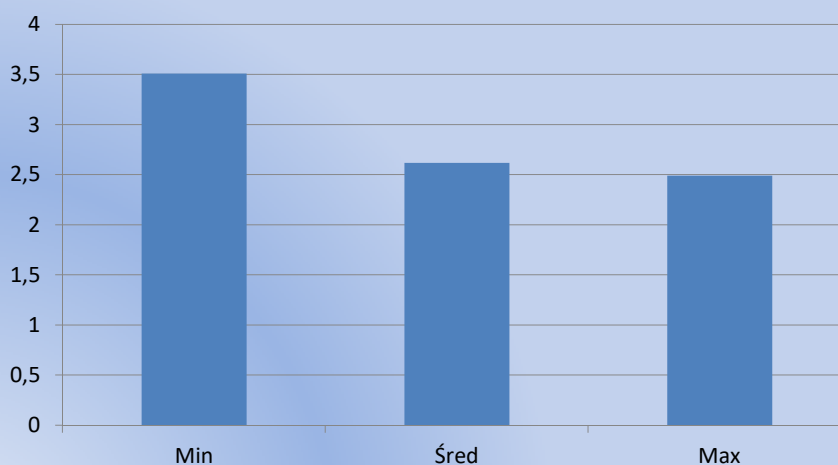
$\text{masa}_n = \text{masa} / \text{masa}_{\min}$

$\text{ugięcie}_n = \text{ugięcie} / \text{ugięcie}_{\min}$

Przypadek	masa_n	ugięcie_n	suma
Min	1,0000	2,5185	3,5185
Śred	1,2345	1,3888	2,6233
Max	1,4925	1,0000	2,4925

45

Optymalizacja wielokryterialna

46

Teoria gier

Przykłady

Polityka

Wybory prezydenckie w USA rok 1980

Kandydaci:

1. Ronald Reagan (R)
2. Jimmy Carter (C)
3. John Anderson (A)

WYBORY USA 1980

Wynik sondaży

45 % R – $(R \rightarrow A \rightarrow C)$

20 % A – $(A \rightarrow C \rightarrow R)$

35 % C – $(C \rightarrow A \rightarrow R)$

Symptom zmarnowanego głosu

Jeżeli wyborca głosuje zgodnie z przekonaniem to jest to głosowanie szczere, jeżeli niezgodnie to jest to głosowanie strategiczne.

Wynik głosowania szczerego: 1.R 2.C 3.A

Wyborcy REAGANA

Jak zagłosują szczerze i inni też szczerze to
Reagan wygrywa

Jak zagłosują szczerze a wyborcy A strategicznie
to Carter wygra

Jak zagłosują szczerze a wyborcy C strategicznie
to Anderson wygra

Jak zagłosują strategicznie to Reagan NIE
WYGRA!

WNIOSEK

*Wynik wyborów zależy
TYLKO od zachowania się
wyborców
Cartera i Andersona?*

Diagram przesunięć

		Wyborcy Andersona	
		Szczerze	Strategicznie
Wyborcy Cartera	Szczerze	Reagan → Carter	
	Strategicznie	Anderson ← Reagan	

Wygrał Reagan

- Demokraci za późno załapali że muszą przekonać wyborców A żeby nie marnowali głosu i głosowali strategicznie.
- Wcześniej sztaby A i C przygotowały wielkie kampanie przeciwko R

Polska 1990

	I tura	II tura
Wałęsa	39,96	74,25
Tymiński	23,10	25,75
Mazowiecki	18,08	
Cimoszewicz	9,21	
Bartoszcze	7,15	
Moczulski	2,50	

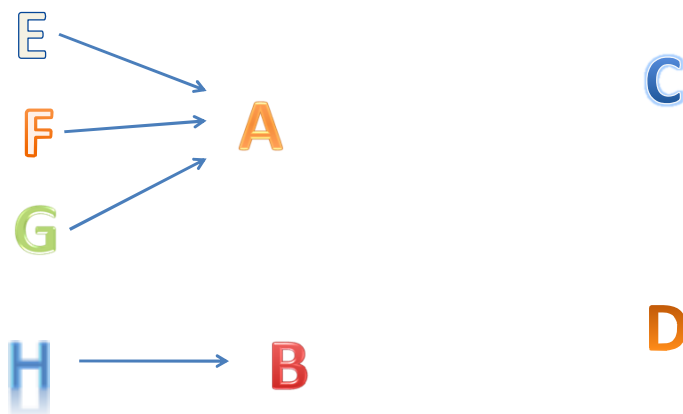
Polska 1995

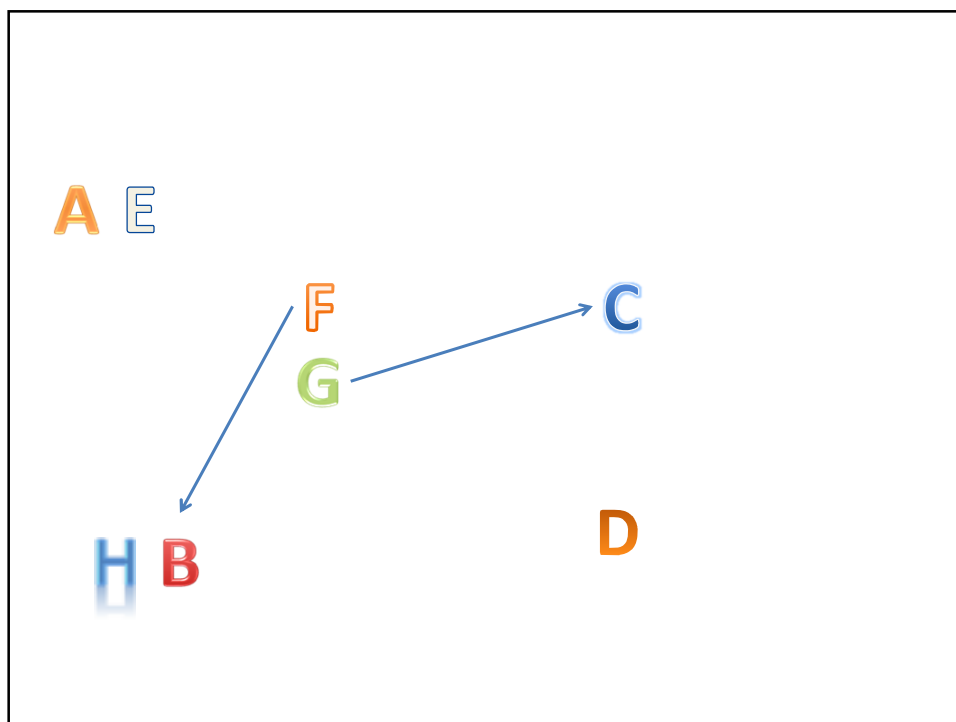
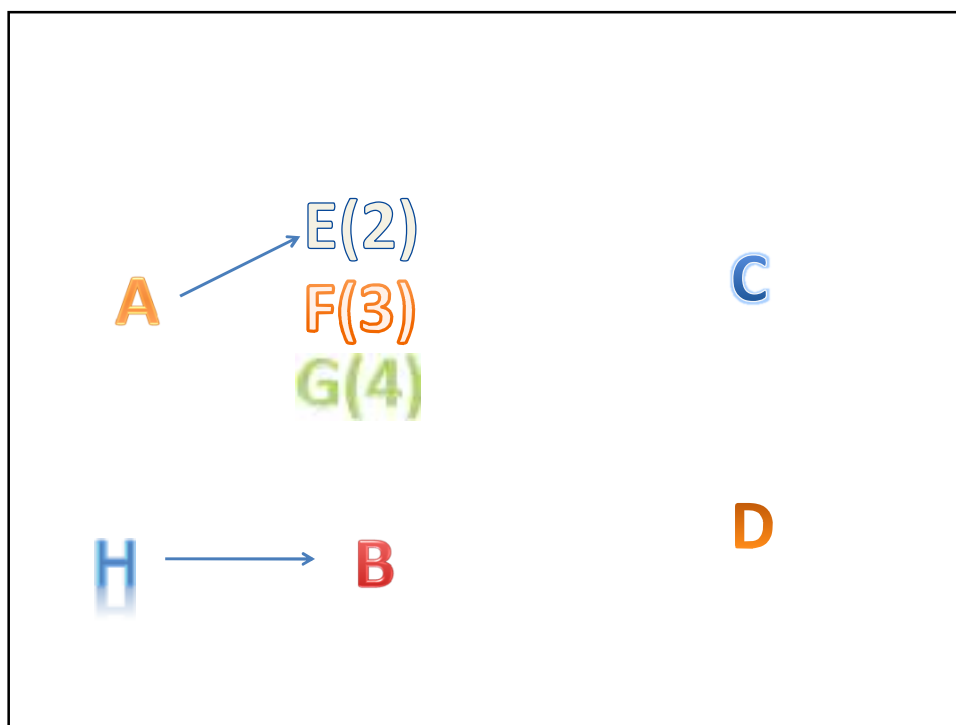
	I tura	II tura
Kwaśniewski	35,11	51,72
Wałęsa	33,11	48,28
Kuroń	9,22	
Olszewski	6,86	
Pawlak	4,31	
Zieliński	3,53	
Gronkiewicz	2,76	
Mikke	2,40	
Lepper	1,32	
Pietrzak	1,12	
Koźluk	0,15	
Piotrowicz	0,07	
Bubel	0,04	

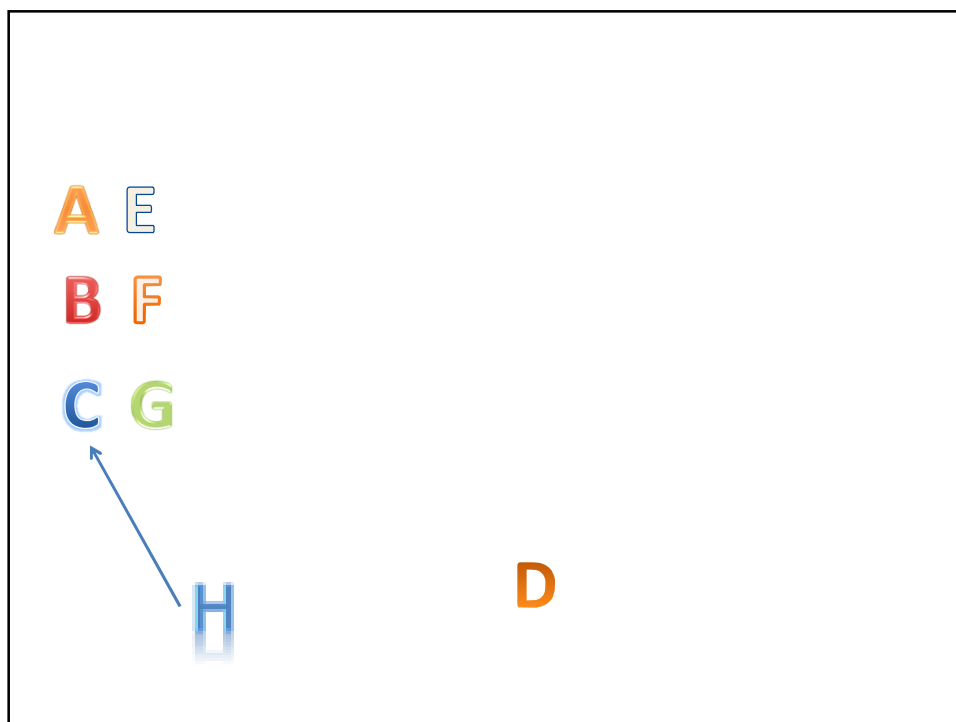
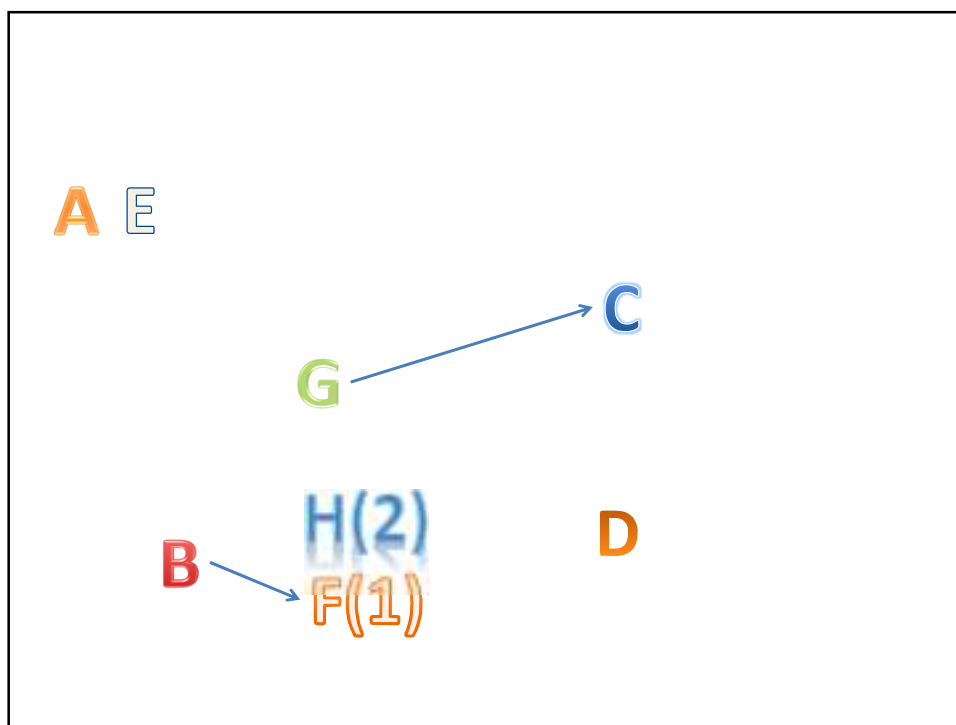
Podrywanie

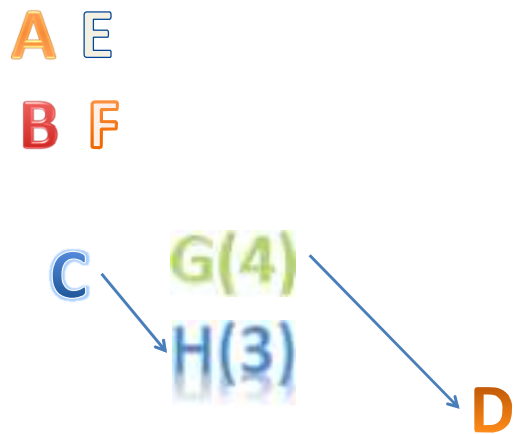
	Anka	Baśka	Celina	Dorota
Edek	1	2	3	4
Filip	1	2	4	3
Grzesiek	1	4	2	3
Heniek	3	1	2	4

	Edek	Filip	Grzesiek	Heniek
Anka	2	3	4	1
Baśka	3	1	4	2
Celina	2	1	4	3
Dorota	2	1	4	3

(2)A E (1)
 (1)B F (2)
 (4)D G (3)
 (3)C H (2)

(2)A E (1)
 (2)B H (1)
 (1)D F (3)
 (4)C G (2)

A gdyby kobiety zaczynały???

(1)A H (3)
(1)B F (2)
(4)D G (3)
(2)C E (3)